

ATLAS INTERNATIONAL REFEREED JOURNAL ON SOCIAL SCIENCES

Open Access Refereed E-Journal & Refereed & Indexed
ISSN:2619-936X

Vol:5, Issue:20

2019

pp.472-480

Article Arrival Date: 03.07.2019

Published Date: 21.07.2019

MÜZİK ÖĞRETMENİ ADAYLARININ ÇALGIYA YÖNELİK BENLİK ALGILARI İLE GENEL BENLİK SAYGILARI ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

ANALYSING THE RELATION BETWEEN MUSIC TEACHER TRAINEES' SELF-PERCEPTION TOWARDS THE INSTRUMENT AND THEIR GENERAL SELF-RESPECT

Araş.Gör.Dr. Bilgen ÖZCAN COŞKUNSOY

Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü, Müzik Öğretmenliği, Samsun/Türkiye

Doi Number
Article Type

: <http://dx.doi.org/10.31568/atlas.334>
: Research Article

ÖZET

Bu araştırmanın amacı, müzik öğretmeni adaylarının, benlik algıları ve benlik saygıları arasındaki ilişkinin çalgıya yönelik benlik algılarına yansımalarının ne ölçüde olduğu ortaya koymak, müzik öğretmeni adaylarının, benlik saygıları ile çalgıya yönelik benlik algıları arasında anlamlı bir ilişkinin olup olmadığını ortaya koymaktır. Çalışma grubu; Ondokuz Mayıs Üniversitesi müzik eğitimi anabilim dalında okuyan toplam 46 öğrenciden oluşmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak Coopersmith Benlik Saygısı Envanteri Kısa Formu ve Çalgıya Yönelik Benlik Algısı Ölçeği kullanılmıştır. Araştırmadan elde edilen sonuçlara göre, araştırmaya katılan müzik öğretmeni aday öğrencilerin çalgıya yönelik benlik algıları ve genel benlik saygıları arasındaki ilişkinin cinsiyete, ailenin gelir düzeyine ve kullanılan çalgı türüne göre farklılaşmadığı, ancak bu oranın, kız öğrencilerde erkek öğrencilere göre azda olsa daha yüksek olduğu görülmektedir. Ayrıca araştırma sonuçlarına göre, araştırmaya katılan müzik öğretmeni adaylarının, çalgıya yönelik benlik algıları ile benlik saygıları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişkinin olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır.

Anahtar kelimeler: Çalgıya yönelik benlik algısı, benlik saygısı, müzik öğretmeni adayları

ABSTRACT

The aim of this research is to present to what extent the relation between music teacher trainees' self-perception and self-respect is reflected on their self-perception towards the instrument, and find out whether there is a significant relation between music teacher trainees' self-respect and their self-perception towards the instrument. Study group consists of 46 students in total from the department of music at Ondokuz Mayıs University. Short Form of Coopersmith Self-Respect Inventory and Instrument Oriented Self-Perception Scale are used as data collection tools. According to the results of the study, the relation between music teacher trainees' self-respect and their self-perception towards the instrument does not differ according to gender, the income of the family and the type of the instrument; however, it is seen that the rate is a little bit higher for female students compared to males. Additionally, research results indicate that there is a statistically significant relation between music teacher trainees' self-perception towards the instrument and their self-respect.

Key words: Self-perception towards the instrument, self-respect, music teacher trainees

1. GİRİŞ

Eğitimin süreçleri içerisinde yer alan öğrenme, bireyde yaşantılar sonucu oluşan kalıcı izli davranış değişikliğidir (Selçuk, 2015, s. 23). Bu davranış değişikliğinin her zaman pozitif yönde bir değişim olması gerekmez. Öğrenme olumlu da olsa olumsuz da olsa, ortaya çıkan davranış değişikliğiyle bireyde yer edinir. Müzik eğitiminde öğrenme ise, müziksel davranış değişiklikleri kazandırma sürecidir. Ve bu süreç bireylerin sadece davranışın fiziksel

boyutundan ibaret olmayıp, psikolojik ve sosyolojik boyutuyla da gelişimini kapsadığından, kişinin benlik algısı ve benlik saygısı büyük önem taşımaktadır.

Müzik eğitimi alan bireylerin, davranış değişikliklerini yansıtabildikleri en temel araçları çalgılarıdır. Çalgı çalma, çalgı yoluyla insanın kendisine özdeşleşip bütünleşmesine kaynaklık eder. Duyguları ifade etmede ve bireylerin toplumsallaşmasında etkin rol oynayan müzik sanatının önemli bir boyutudur (Uslu, 1996, s. 105). Çalgı, müziksel algının hissedilmesinde ve keşfedilmesinde oldukça önemli bir rol oynar. Ancak bu algıyı minimum düzeyde dahi yakalayabilmek için, bireyin çalgısına zihinsel ve bedensel hâkimiyetinin gerekli bir düzeyde olması, yeterli psikomotor becerileri müziksel öğrenmenin aşamalarında sağlaması ve bunları sağlayabilmek için, belirli disiplin yöntemleriyle, düzenli olarak çalgısına çalışıp, ritmik bir süreç ayırması gerekmektedir. Bu yorucu sürecin sağlıklı işleyebilmesi ise bireyin içsel ve dışsal güdülenmesiyle doğru orantılıdır. İçsel güdülenme; bireyin kendi isteği, merakı, arzuları doğrultusuyla bir davranışı yerine getirmesidir. Dışsal güdülenme ise, bireyin onay görmek, bir amaca ulaşmak, sergileyeceği davranışın sonucunda bir kazanımı sağlamak dürtüsüyle bir davranışı yerine getirmesidir (Selçuk, 2015, s. 28). Müzik eğitimi bu iki tip güdülenmeyi de öğrenme sürecinin içerisinde daima barındırır. Ancak müziksel davranışın çalgı çalma, çalışma, dinleme ve performans sergileme sürecinde, içsel güdülenme ne kadar fazlaysa, dışsal güdülenmeden beklenen sonuçlar o kadar pozitif olur. Bu nedenle bireyin çalgısına yönelik benlik algısı ve saygısı arasındaki ilişkinin temelinde özgüven ve güdülenme barınmaktadır.

Benlik saygısı, kişinin kendini değerlendirmesi sonunda ulaştığı benlik kavramını onaylamasından doğan beğeni durumudur. Kişi kendini eleştirebilir ya da kendini tümünden olumlu bulabilir. Kişinin kendini beğenmesi, kendi benliğine saygı duyması için üstün niteliklerinin olması gerekmez (Otacıoğlu, 2009, s. 142). Çalgıya yönelik benlik algısı ise, kişinin kendisini çalgısında nasıl algıladığıdır. Kişinin çalgısında daha başarılı olup olamayacağına olan inancı, yeteneğinin farkında olması, gelecekte neler yapabileceğini tanımlayabilmesi ve istekliliği de çalgıya yönelik benlik algısı tanımının içinde yer alan kavramlardır (Karabulut, 2014, s. 20). Benlik saygısı ise, bireyin benlik imgesi ile ideal benliği arasındaki farkı değerlendirmesidir. Yani bireyin kendisini nasıl algıladığı ile olmak istediği benliği arasındaki fark bize o bireyin özsaygı düzeyini verir (Pişkin, 2006, s. 100).

Müzik sanatında çalgı eğitiminin psikolojik boyutunu içeren bu kavramların bireyde hangi ölçüde ve ne şekilde barındığı, fiziksel performansı ile doğru orantıdadır. Austin (1990), benlik algısı düzeyinin müzik bölümü öğrencilerinin sınıftaki davranışlarını, müzikal aktivitelere katılımına dair motivasyonlarını etkileyen önemli bir unsur olduğunu belirtmektedir. Ayrıca, eğitim sürecinin devamında karşılaşılan ya da içinde bulunulan tabloyla zincirleme olarak etkileşim sağlayarak, başarıyı ve güdülenmeyi pozitif ya da negatif doğrultuda etkileyebilmektedir.

Müzik öğretmeni adayları için çalgı eğitiminin eğitim sürecinde, zorunluluklar içerisinde olsa da, bireylere eğitim sürecinde kendi bireysel çalgılarını seçme şansı tanınmaktadır. Kişisel olarak yapılan bu tercihin bireye dönütünde; bireylerin benlik algıları, benlik saygıları, içsel ve dışsal güdülenmeleri, sosyo-ekonomik ve kültürel konuları, seçtikleri çalgıya hazır bulunuşlukları, çalgıyla aralarındaki önceki yaşantıları ve eğitim sürecindeki performans değerlendirmeleri vb. gibi önemli faktörler büyük ölçüde belirleyici rol oynadığı söylenebilir. Müzik eğitimi her ne kadar genel bir yapıya sahip olsa da, bu bağlamda öznellesir. Bu öznel müzik öğretmeni adaylarının, eğitim sürecinden sonra mesleklerinde sahip olacakları donanımı, bilgiye sahip olma ve aktarma sürecini, model olma yetisini, içsel güdülenmeyi sağlayabilme şevkini, yaratıcılığı ve müziksel davranış becerilerini zihinsel ve fiziksel olarak öğrencilerine aktarabilme becerisini kişisel olarak şekillendirdiği görülmektedir. Bireylerin çalgılarıyla geçirdikleri en az 4 yıl alan yaşanmışlığın bıraktığı kalıcı izli değişiklikler,

öğretme süreçlerinde de eğitim modeli olarak yer edinir ve büyük ölçüde öğrenciye yansıma sağlar.

Bu araştırma, müzik öğretmeni adaylarının kendi benlik saygılarının, çalgıya yönelik benlik saygılarını ne doğrultuda etkilediğinin gözlemlenmesini hedef almıştır. Bu amaç doğrultusunda araştırılan konu, müzik öğretmeni adaylarının benlik saygılarını pozitif yönde geliştirme ve benlik saygılarında gelişim sağlayabilecek çözümler üretebilmek adına ele alınmış olup, bireylerin bireysel müzik psikolojisine ve benlik algısına katabileceği olumlu davranış değişiklikleri bakımından önem taşımaktadır.

Araştırmanın ama doğrultuda, şu alt problemlere cevap aranmıştır.

Araştırmaya katılan müzik öğretmeni adaylarının;

- ✓ Çalgıya yönelik benlik algıları ve benlik saygıları, cinsiyetlerine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?
- ✓ Çalgıya yönelik benlik algıları ve benlik saygıları, ailenin gelir durumuna göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?
- ✓ Çalgıya yönelik benlik algıları ve benlik saygıları, kullandıkları çalgı türüne göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?
- ✓ Çalgıya yönelik benlik algıları ile benlik saygıları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

2. YÖNTEM

2.1 Araştırmanın Modeli

Bu çalışmada, müzik öğretmeni adaylarının benlik saygıları ile çalgıya yönelik benlik algıları arasındaki ilişkinin karşılaştırılmasına yönelik, genel tarama modelinden, ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Bu ilişkiyi belirleyebilmek amacıyla belirlenen çalışma grubuna ölçek uygulanmış, değişkenler arasındaki ilişkinin derecesi belirlenmeye çalışılmıştır. Araştırmanın bağımlı değişkeni olan benlik saygısı ölçeği puanları ve bağımsız değişkeni olan öğrencilerin çalgıya yönelik benlik algısı ölçeği puanları arasındaki ilişki incelenmiştir. İlişkisel tarama modelleri, geçmiş ya da şimdiki durumu, mevcut haliyle tanımlamayı amaçlayan araştırma modelleridir. Tarama modelinde, araştırma konusu olan kişi veya nesne, kendi şartlarında incelenir (Karasar, 2009).

2.2 Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu, 2015-2016 eğitim öğretim yılında Samsun Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Anabilim Dalı'nda okuyan, farklı sınıf düzeylerindeki 46 müzik öğretmeni adayını oluşturmaktadır. Anket uygulanacak çalışma grubundaki bireylerin çalgı çalma davranışını sergilemiş/sergiliyor olmaları gerektiğinden, müzik öğretmenliği okuyan öğrencilere çalışmanın uygulaması yapılmıştır.

2.3 Verilerin Toplama Araçları

Araştırmadaki veriler, araştırmacı tarafından hazırlanan “Kişisel Bilgi Formu” ile özsaygı ölçmek için “Coopersmith Benlik Saygısı Envanteri Kısa Formu” ve Karabulut ve Tufan tarafından geliştirilen “Çalgıya Yönelik Benlik Algısı Ölçeği” kullanılmıştır.

Kişisel bilgi formunda, araştırmaya katılan müzik öğretmeni adaylarının kişisel özellikleri hakkında bilgi toplamak amacıyla toplam 9 soru hazırlanmıştır. Araştırmada, amaçlara uygun olarak belirlenen sorular kullanılmıştır.

2.3.1. Coopersmith Benlik Saygısı Envanteri Kısa Formu

Coopersmith (1967) tarafından geliştirilmiş olup, Pişkin (1996) tarafından Türkçeye uyarlanan “Coopersmith Benlik Saygısı Envanteri Kısa Formu” 25 maddeden oluşan bir ölçektir. Her bir maddede belirtilmiş olan ifade biçimlerine, öğrencilerin genellikle nasıl hissettiklerini tanımlayan ve bireye çoğunlukla uygun gelen, ilgili maddenin karşısındaki “Evet” ve “Hayır” sütunlarından en yakın buldukları duruma göre işaretleme yapımlarıyla uygulanmıştır. Ölçeği ilk kez Türkçeye çevirerek Türkiye’de uygulayan kişi Özoğul (1988)’dir. Araştırmacı 4. ve 5. sınıf öğrencileri üzerinde yaptığı uygulamada ölçeğin güvenilirlik katsayısını .77 olarak bulmuştur. Araştırmacı, bir maddenin Türk öğrenciler tarafından iyi anlaşılmadığı gerekçesiyle ölçeği 57 madde şeklinde kullanmıştır. Pişkin, (1996) kendi çalışmada bu durumu eleştirmiş ve ölçeği düzenleyerek bu şekliyle ve 58 madde olarak kullanmıştır. Ölçeğin lise öğrencileri üzerindeki güvenilirlik çalışması da Pişkin (1996) tarafından yapılmıştır. Pişkin (1996), diğer araştırmacılardan farklı olarak ölçeğin alt ölçeklerinden, kısa formundan ve öğrencinin savunucu tutumunu ölçmeye yarayan yalan maddelerinden söz etmektedir. Pişkin (1996), ölçeğin güvenilirlik katsayısını saptamak için Kuder-Richardson-20 (KR-20) formülünü ve testi yarılama tekniğini kullanmıştır. Araştırmacı uygulaması sonunda ölçeğin gerek uzun ve gerekse de kısa formunun hem KR20 hem de iç tutarlık yönünden güvenilirlik katsayılarını kabul edilebilir düzeyde yüksek bulmuştur (.81, .86). Testin kısa formunun ise farklı yöntemlerle araştırılan katsayıları .74 ve .83 arasında değişmektedir. Türkiye’de yapılan güvenilirlik çalışmalarında Pişkin (1996), envanterin kısa formunun KR-20 sonucunda elde edilen güvenilirlik kat sayısını .76 olarak bulmuştur. Yapılan bazı çalışmalarda ölçeğin geçerlilik ve güvenilirlik çalışmaları sonuçları şöyledir: Büyükaşahin ve Atıcı (2009), çalışmalarında ölçeğin geçerliliğini belirlemek amacıyla benzer ölçekler geçerliliği yöntemi kullanmış, benzer ölçek olarak da Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği’ni seçmiştir. İki ölçek arasındaki korelasyon Pearson Korelasyon Tekniği kullanılarak hesaplanmış, iki ölçek arasında pozitif yönde, anlamlı bir ilişki olduğu görülmüştür ($r = .71, P < .001, N=125$). Çankaya (2007), ölçeğin kısa formunu kullanmış ve ölçeğin geçerliliğini benzer ölçekler geçerliliği ile belirlemiştir. Bunun için Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği ile Coopersmith Benlik Saygısı Ölçeği, 100 kişilik lise 1. ve 2. sınıf öğrenci grubuna aynı anda uygulanmıştır. Bu iki ölçek arasında orta düzeyde, pozitif ve anlamlı bir ilişki olduğu görülmüştür ($r = .45, p < .01$) (Karabulut, 2014, s. 43).

2.3.2. Çalgıya Yönelik Benlik Algısı Ölçeği

Araştırmada kullanılan, Karabulut (2009) tarafından geliştirilen Çalgıya Yönelik Benlik Algısı Ölçeği, 5 olumlu, 14 olumsuz maddeden olmak üzere toplam 19 maddeden oluşmuş olup, 5’li Likert tipi ölçek kullanılarak puanlanmıştır.

Ölçek için en kullanışlı ve yaygın tür olan Likert tipi ölçek seçilmiştir. Bu, Likert’in dereceleme toplamlarıyla ölçekleme modelidir. Çünkü bu model ölçek oluşturmadaki işlemler bakımından diğer modellerden daha ekonomiktir ve sezgilere daha çok dayanır. Ayrıca Likert tipi ölçekleme yönteminin en az diğer ölçekleme yöntemleri kadar güvenilir olduğu saptanmıştır. Likert tarafından geliştirilen derece toplamları ile ölçekleme yaklaşımında, ölçülmek istenen söz konusu tutum ile ilişkili çok sayıda olumlu ve olumsuz ifade, çok sayıda cevaplayıcıya uygulanır. Cevaplayıcılar her ifade için “Kuvvetle Katılıyorum”, “Katılıyorum”, “Karasızım”, “Katılmam” ve “Asla Katılmam” biçiminde tepkide bulunurlar. Böylece her cevaplayıcı, ölçekteki her ifadenin kapsadığı tutum ögesine katılma/katılmama derecesini bildirmiş olur (Tezbaşaran, 2008).

Çalgıya Yönelik Benlik Algısı Ölçeği’nin geliştirilmesine ilişkin uygulama sonucunda elde edilen veriler bilgisayar ortamına (SPSS-22) aktarılmış, olumlu cümleler “Kuvvetle Katılıyorum” seçeneğinden “Asla Katılmam” seçeneğine doğru 5, 4, 3, 2, 1 şeklinde

puanlanırken, olumsuz cümleler bunun tam tersi bir yol izlenerek “Kuvvetle Katılım” seçeneğinden “Asla Katılmam” seçeneğine doğru 1, 2, 3, 4, 5 şeklinde puanlanmıştır.

Ölçeğin yapı geçerliliği için faktör analizi yapılmış, güvenilirlik için iç tutarlılık katsayısı Cronbach Alfa hesaplanmıştır. Ölçeğin ön uygulamada elde edilen verilerin açımlayıcı faktör analizi için uygunluğu Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) Katsayısı ve Barlett Sphericity küresellik testi ile incelenmiştir. Büyüköztürk (2011), KMO katsayısının .60’dan yüksek ve Barlett testinin anlamlı çıkması halinde verilerin faktör analizi için uygun olduğunu ifade etmiştir. Çalgıya Yönelik Benlik Algısı Ölçeği’nin, KMO katsayısının .87 ve Barlett testi sonucunun ($p < .05$) anlamlı olduğu görülmüştür. (Karabulut, 2009, s. 47).

2.4. Verilerin Çözümlemesi ve Yorumu

Bu çalışmada, uygulanan ölçeklerden elde edilen verilerin çözümlemesinde istatistiksel yöntem olarak; kişisel bilgiler formunda T-Testi, benlik saygısı ve çalgıya yönelik benlik algısının çözümlemesi ve ilişkilendirilmesinde Kruskal Wallis H testinden faydalanılmıştır. Çözümlemeye tablo halinde sergilenmiş ve anlamlı ilişkiler yorumlanmıştır.

3. BULGULAR ve YORUMLAR

Bu bölümde, toplanmış olan verilerin problem ve alt problemler çerçevesinde çözümlemesiyle elde edilen bulgular ve yorumlara yer verilmiştir.

3.1 Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular Ve Yorumlar

Müzik öğretmeni adaylarının çalgıya yönelik benlik algıları ve benlik saygıları, cinsiyetlerine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

Müzik öğretmeni adaylarının cinsiyetlerine göre çalgıya yönelik benlik algıları ile benlik saygılarının istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olup olmadığını belirlemek için ilişkisiz t-testinin normallik, gruplardaki örneklem sayısı gibi varsayımları karşılandığı için ilişkisiz t-testi kullanılmıştır. Analiz sonuçları aşağıda Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1. Müzik Öğretmeni Adaylarının Cinsiyetlerine Göre Çalgıya İlişkin Algıları ve Benlik Saygılarının İlişkisiz T-Testi İle Karşılaştırılması

	Cinsiyet	N	Aritmetik Ortalama	St. Sapma	t	Sd	p
Çalgıya Yönelik Benlik Algısı	Kız	27	70,59	9,86	,368	44	0,714
	Erkek	19	69,21	15,61			
Benlik Saygısı	Kız	27	13,67	2,37	1,697	44	0,097
	Erkek	19	12,26	3,25			

Tablo 1’e göre, çalışmaya katılan müzik öğretmeni adaylarının cinsiyetlerine göre çalgıya ilişkin benlik algısı ile benlik saygılarının istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermemektedir. Müzik çalgısına ilişkin benlik algısına yönelik kız öğrencilerin ortalaması 70.59 iken erkek öğrencilerin puan ortalaması 69.21’dir. Öğrencilerin kendilerine yönelik benlik algılarına ait kız öğrencilerin puan ortalaması 13.67 iken erkek öğrencilerin puan ortalaması ise 12.26’dır.

Her iki değişkene ait kız ve erkek öğrencilerinin puan ortalamaları benzer oldukları görülmekle birlikte benlik saygılarına bakıldığında kız öğrencilerin görece erkek öğrencilere göre daha yüksek olduğu görülmektedir.

3.2 İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular Ve Yorumlar

Müzik öğretmeni adaylarının çalgıya yönelik benlik algıları ve benlik saygıları, ailesinin göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

Adayların kullandıkları çalgıya ilişkin benlik algılarının, ailesinin gelir durumuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olup olmadığını belirlemek için Kruskal Wallis h testi kullanılmıştır. Analiz sonuçları Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2. Müzik Öğretmeni Adaylarının Çalgıya İlişkin Benlik Algılarının Ailenin Gelir Durumlarına Göre Kruskal Wallis H Testi ile Karşılaştırılması

Gelir	n	Sıra Ortalamaları	sd	X ²	P
1200 TL ve aşağı	13	20,19	2	1.114	0.574
1200 -2500 TL	20	24,98			
2500 TL ve üzeri	13	24,54			
Toplam	46				

Tablo 2’ye göre müzik öğretmeni adaylarının çalgıya ilişkin benlik saygılarının ailelerinin gelir durumuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermemektedir [$\chi^2 (2) = 1.114$, $p>,05$]. Sıra ortalamalarına bakıldığında geliri 1200 TL ve aşağıda olanların görece düşük olsada üç grubun sıra ortalamaları benzerdir. Bu ise gelirin, çalgıya ilişkin benlik algısının üzerinde etkili olmadığı şeklinde yorumlanabilir.

Adayların kullandıkları çalgıya ilişkin benlik algılarının, ailesinin gelir durumuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olup olmadığını belirlemek için kruskal wallis h testi kullanılmıştır. Analiz sonuçları Tablo 3’de verilmiştir.

Tablo 3. Müzik Öğretmeni Adaylarının Benlik Saygılarının Ailelerinin Gelir Durumuna Göre Kruskal Wallis H Testi ile Karşılaştırılması

Gelir	n	Sıra Ortalamaları	sd	X ²	P
1200 TL ve aşağı	13	22,15	2	2,774	0.254
1200 -2500 TL	20	21,03			
2500 TL ve üzeri	13	28,65			
Toplam	46				

Tablo 3’e göre müzik öğretmeni adaylarının çalgıya ilişkin benlik saygılarının ailelerinin gelir durumuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermemektedir [$\chi^2 (2) = 2.774$, $p>,05$]. Sıra ortalamalarına bakıldığında geliri 2500 TL ve üzeri olanların diğer iki gruptaki bireylere göre görece yüksek olmasına rağmen benzer düzeyde oldukları söylenebilir.

3.3 Üçüncü Alt probleme ilişkin bulgular ve yorumlar

Müzik öğretmeni adaylarının çalgıya yönelik benlik algıları ve benlik saygıları, kullandıkları çalgı türüne göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

Adayların kullanmış oldukları müzik çalgısına göre çalgıya ilişkin benlik algılarının, istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olup olmadığını belirlemek için tek yönlü varyans analizinin varsayımları incelenmiştir. Gruplardaki örneklem sayıları, normallik ve gruplara ait varyansların homojenliğine incelendikten sonra Kruskal Wallis H testi kullanılmıştır. Analiz sonuçları Tablo 4’te sunulmuştur.

Tablo 4. Çalgıya İlişkin Benlik Algılarının Çaldıkları Müzik Çalgısına Göre Kruskal Wallis H Testi ile Karşılaştırılması

Müzik Çalgısı	n	Sıra Ortalamaları	sd	X ²	P
Yan Flüt	9	25,83	4	6,709	0.152
Viyola	7	16,93			
Çello	4	30,13			
Keman	16	17,75			
Gitar	7	27,21			

Tablo 4'e göre müzik öğretmeni adaylarının çalgıya ilişkin benlik saygılarının çaldıkları çalgı türüne göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir [$x^2(4) = 6.709, p > .05$]. Öğrencilerin, benlik saygılarına ilişkin sıra ortalamalarına bakıldığında en yüksek çello çalan bireylerde en az ise viyola çalan bireylerde olmasına rağmen, bu farklılık istatistiksel olarak anlamlı değildir.

Adayların kullanmış oldukları müzik çalgısına göre benlik saygılarının istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olup olmadığını belirlemek için gruptaki örneklem sayılarından dolayı Kruskal Wallis H testi kullanılmıştır. Analiz sonuçları Tablo 5'te sunulmuştur.

Tablo 5. Benlik Saygılarının Çaldıkları Müzik Çalgısına Göre Kruskal Wallis H Testi ile Karşılaştırılması

Müzik Çalgısı	n	Sıra Ortalamaları	sd	X ²	P
Yan Flüt	9	18,56	4	3,249	0.517
Viyola	7	18,64			
Çello	4	19,50			
Keman	16	23,34			
Gitar	7	28,14			

Tablo 5'e göre, müzik öğretmeni adaylarının kendilerine ilişkin benlik saygılarının çaldıkları müzik çalgı türüne göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir [$x^2(4) = 6.709, p > .05$]. Ancak görece özellikle gitar çalan bireylerin görece sıra ortalamaları yan flüt ve viyola çalan bireylere göre daha yüksek olduğu görülmektedir. Gitar çalan gruptaki örneklem sayısı yan flüt çalan gruptan daha düşük olmasına rağmen yaklaşık 10 puanlık yüksek olması daha büyük örneklem gruplarında bu iki grup arasında anlamlı bir farklılığın olabileceğine ilişkin dolaylı bir yorum yapılabilir.

3.4 Dördüncü Alt probleme ilişkin bulgular ve yorumlar

Müzik öğretmeni adaylarının Çalgıya Yönelik Benlik Algıları ile Benlik Saygıları Arasında İstatistiksel Olarak Anlamlı Bir İlişki Var mıdır?

Tablo 6. Öğrencilerin Çalgıya Yönelik Benlik Algıları ile Benlik Saygıları Arasındaki İlişki

	Çalgıya Yönelik Benlik Algıları	Benlik Saygıları
Çalgıya Yönelik Benlik Algıları	-	.435*
	N	46

P<0.05

Araştırmaya katılan müzik öğretmeni adaylarının çalgıya yönelik benlik algıları ile benlik saygıları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişkinin olup olmadığı, öğrencilerin her iki değişkene ait dağılımları normal dağılım sergilediği için pearson momentler çarpımı korelasyon katsayısı kullanılarak bakılmıştır. Analiz sonucunda iki değişken arasında pozitif yönde orta düzeyde istatistiksel olarak ($r = 0.435$) anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Bu ise öğrencilerin çalgıya yönelik benlik algıları arttıkça öğrencilerin kendilerine ilişkin benlik saygılarının belirli bir oranda arttığı veya çalgıya yönelik benlik algıları azaldıkça kendilerine ilişkin benlik saygılarının azaldığı söylenebilir.

4. SONUÇ VE ÖNERİLER

Araştırma sonucunda, öğrencilerde çalgıya yönelik benlik algıları ve genel benlik saygıları arasındaki ilişkide cinsiyetin önemli bir rol oynamadığı görülmekle beraber, yine de bu oranın kız öğrencilerde erkek öğrencilere göre azda olsa daha yüksek olduğu görülmektedir. Bu bağlamda kız öğrencilerin önemseme ve farkındalık olgularının, çevreyle ve çalgılarıyla daha iyi etkileşim sağladığı ve bu durumun çalgıya yönelik benlik algılarına, erkeklere göre daha olumlu yönde yansıdığı söylenebilir.

Araştırmanın ikinci alt problemini içeren, öğrencilerin ailelerinin gelir düzeylerinin etkilerini yansıtan çözümlerde, çalgıya yönelik benlik algısında anlamlı bir etki yaratmadığı

saptanmıştır. Öğrencilerin çalgılarına duydukları ilgi ve algıyı ailelerinin ekonomik durumlarının etkilemediği, Karabulut'un (2014) araştırma sonuçlarıyla da paralellik göstermektedir. Müzik öğretmeni adaylarının ailelerinin gelir durumlarına göre benlik saygılarında olumlu yönde değişse de çalgıya yönelik benlik algılarına yansımadağı söylenebilir.

Araştırmanın üçüncü alt problemine göre, öğrencilerin bireysel çalgılarının farklılığının, çalgılarına yönelik benlik algılarını ve kendi benlik saygılarını etkilemediği görülmüştür. Arada anlamlı bir ilişki olmamasını, müzik öğretmenliği okuyan öğrencilerin, eğitimin başlangıcında kendi çalgılarını seçme şanslarının olmasına bağlanabilir. Tamamen içsel bir güdülenmeyle vermiş oldukları çalgı seçimlerinin, zorunluluk barındıran bir yaşantı olmadığından, dışsal güdülenmeyi ikinci plana attığını ve öğrencilerin başka bir çalgı seçimi yapmış olduklarını varsaydığımızda da, çalgılarına yönelik benlik algılarında ve kendi benlik saygılarında daha az ya da daha çok bir düşüş/artış gözlemlenemeyeceği söylenebilir.

Araştırmanın dördüncü alt problemine göre, öğrencilerin çalgıya yönelik benlik algısı ve benlik saygısı arasında orta düzeyde pozitif bir korelasyon vardır ve çalgıya yönelik benlik algısının, benlik saygısının önemli bir yordayıcısı olduğu söylenebilir. Bu bağlamda araştırmanın sonuçları doğrultusunda çeşitli öneriler geliştirilmiştir.

- ✓ Eğitim sürecinde çalgı ders programının başarısı ve daha sağlıklı bir platformda gerçekleşmesi için, çalgı dersine yönelik benlik algılarının ölçülmesi, sürecin takibi, her aşamada ortaya çıkan ya da çıkabilecek sorunların tespit edilebilmesi, çözümüne yönelik önlemlerin alınması gibi bir dizi uygulamayı beraberinde getirebilir.
- ✓ Müzik öğretmenliği bölümü öğrencilerinin en önemli araçları olan çalgılarında; mesleki düzeylerini, çalgıyla geçirdikleri zamanın yeterliliğini, benlik saygılarını belirlemeyi ve yükseltmeyi hedefleyen yeni yaklaşımlar üzerinde çalışılabilir.
- ✓ Çalgı eğitimi veren öğretmenler, öğrencilere eğitim öncesi müzik psikolojisine dayalı bir ön hazırlık süreci yaşatıp benlik saygılarının olumlu etkilerini yükseltmeyi ve motivasyonu güçlendirmeyi hedefleyebilirler.
- ✓ Öğrencilerin sosyalleşmesini sağlamak amacıyla müzik gruplarına çalgılarıyla dahil olma, bireysel solo konser etkinlikleri düzenlemeleri konusunda yönlendirme ve drama çalışmaları, doğaçlama uygulamaları gibi etkinliklerde çalgı kullanımlarını arttırarak, müziksel davranışlarında benlik saygıları ve çalgıya yönelik benlik algıları arasındaki anlamlı ilişkinin daha yüksek bir düzeye çıkartılması hedeflenebilir.
- ✓ Bu çalışmada daha büyük örneklem gruplarıyla çalışılarak daha genel sonuçlara ulaşılabilir.
- ✓ Erkek öğrencilerin çalgıya yönelik benlik algılarını etkileyen etkenler araştırılmalı ve çalgılarıyla aralarındaki benlik algısı ilişkisinin psikolojik, fizyolojik ve sosyolojik yönden artışını sağlayacak yaklaşımlar belirlenmelidir. Bu sayede, sadece erkek öğrencilerin çalgıya yönelik algısının kız öğrencilerle istatistiksel olarak eşitlenmesi değil; erkek ve kız öğrencilerin genel olarak çalgılarına yönelik benlik algılarında artış görülmesi sağlanabilir.

KAYNAKÇA

Austin, J. (1990). The relationship of music self-esteem to degree of participation in school and out-of-school music activities among upper elementary students. Contributions to Music Education, 17, 20-31.

Karabulut, G. (2014). Güzel sanatlar lisesi müzik bölümü öğrencilerini çalgıya yönelik benlik algıları ile genel benlik saygıları arasındaki ilişkinin incelenmesi, (Yayımlanmamış doktora tezi), Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Güzel Sanatlar Anabilim Dalı, Ankara.

Karasar, N. (2009). Bilimsel araştırma yöntemi. Ankara: Nobel.

Otacıoğlu, S.G. (2009). Müzik öğretmeni adaylarının benlik saygısı düzeyleri ile akademik ve çalgı başarılarının karşılaştırılması. Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi, 13, 141-150.

Özkul, M. K. (2010). Müzik eğitimi ile müzik psikolojisinin ilişkisi. 9. ulusal müzik eğitimi sempozyumu. Samsun. [https://www.academia.edu.tr/adresinden_erişildi.\(ET:03.07.2019\).](https://www.academia.edu.tr/adresinden_erişildi.(ET:03.07.2019).)

Pişkin, M. (2006). Öz Saygıyı geliştirme eğitimi, Y. Kuzgun (Ed.), İlköğretimde Rehberlik, Ankara: Nobel.

Selçuk, Z. (2015). Eğitim psikolojisi: gelişim ve öğrenme. Ankara: Nobel.

Turan, A. F. (2010). Üniversite öğrencilerinin ilişkilerle ilgili bilişsel çarpıtmalarını yordamada yalnızlık, benlik saygısı, yaş, cinsiyet ve romantik ilişki yaşama durumunun rolü. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.

Uslu, M. (1996). Türkiye’de çalgı eğitiminin yaygınlaşmasında ve gelişmesinde agsl müzik bölümlerinin önemi, 1. Ulusal AGSL Müzik Bölümleri Sempozyumu Bildirisi, Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Bölümü, Bursa.